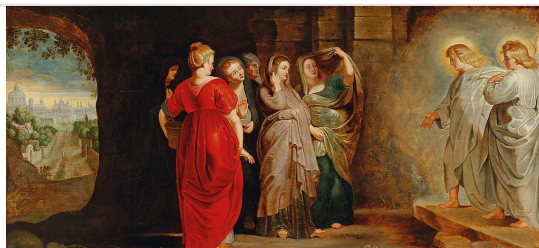

Bezmocní ateisti, Zmŕtvychvstanie a snaha zničiť vieru kresťanov

Paweł Lisicki

8. apríla 2021 ✝ Cirkev

pokračovanie I. časti

Ako však môže tvrdiť, že vieru apoštolov spôsobili halucinácie? Aby to, čo tu predkladá, nevyzeralo iba ako intelektuálne táranie, musí, ako inak, používať ten správny vedecký žargón, ktorý pomôže stráviť to, čo nám Ehrman podsúva. Halucinácia je „*zmyslový dojem, ktorý má charakter skutočného dojmu, ktorý ale vzniká bez vonkajšej stimulácie príslušného zmyslového orgánu*“. Jednoducho povedané: halucinácia je ilúzia či prelud, pri ktorom za skutočné považujeme to, čo také nie je. Zdá sa, že toto je prípad Ježišovho života po smrti – učeníkom sa zdalo, že Ho vidia, tak Ho videli. Túžili po ňom, aj Ho uvideli. Neoverili si, či leží v hrobe, pretože ich to nezaujímalo; žili totiž „v duchu“.

Prví vinníci

Podľa Američana prvými, ktorí mali tieto halucinácie, boli Peter, Pavol a Mária Magdaléna, hoci v tomto smere autor prejavuje skutočnú veľkorysosť – vizionárov, ktorí sa stretli s Ježišovým duchom, bolo pravdepodobne viac. Videli a počuli Ježiša a neskôr o tom rozprávali ostatným. Potom to už šlo hladko: „*Väčšina najbližších učeníkov im uverila a dospela k záveru, že Ježiš vstal z mŕtvych.*“ Pre každý prípad, nešli sa pozrieť do hrobu, pretože to by znamenalo nedostatok viery a dôvery v Petra.

Keď im povedal, že videl Ježiša, tak Ho určite musel vidieť, a uverili mu. Zmätený čitateľ by hádam chcel vedieť, či sú zdokumentované aj iné podobné prípady kolektívnych halucinácií. Poznáme zo staroveku podobné príklady kolektívnych videní mŕtvych, o ktorých sa verí, že sú nažive? Veď ak by sme mali brať vysvetlenia racionalistov za bernú mincu, potom by sa historické správy mali hemžiť vzkriesenými Ježišmi, Jakubmi a Ondrejmi! Malo by ich byť nepreberné množstvo.

O tom však vládne veľké ticho! Istý *Apollónios z Tyany* údajne mohol vystupovať v role pohanského Krista, ale ani on na to nemal. Našťastie, americký autor nás nenecháva na pochybách. Našiel čosi, čo možno považovať za argument. Máme správy moderných psychológov popisujúcich svedectvá pacientov o videniach svojich blízkych zosnulých. Biblista upozornil najmä na jednu správu, ktorá uvádza, že „*3 300 osôb tvrdilo, že malo kontakt so svojimi blízkymi mŕtvymi a vo svojich publikáciách uvádzali početné príklady takýchto stretnutí*“.

On to naozaj píše a súdiac podľa informácií od vydavateľov, ľudia to čítajú a mnohí tomu aj veria! Škoda, že nás Ehrman, či aspoň jedna z tých osôb, ktoré tvrdia, že mali kontakt so zosnulou osobou, neinformuje, že daná osoba nezomrela, ale žije v tele. A čo na to psychológovia? Obávam sa, že úporné trvanie na tom, že niekto, kto zomrel, žije v tele, a nie v podobe prízraku, sna, halucinácie, je – dokonca aj v dnešnej dobe plnej excentrizmu – považované za chorobu a podlieha liečbe.

Nech je to tak alebo onak, to, čo Ehrman predložil, svedčí iba o tom, že niektorí ľudia sa stretávajú s dušami mŕtvych, nie že veria, že sú fyzicky nažive. Toto je absolútne zásadný rozdiel: mať videnie, stretnúť mŕtveho, vnímať, že s ním komunikujete ako s mŕtvym po smrti, je predsa čosi iné než vyhlásiť, že tento mŕtvy je živý, že premohol smrť! Áno, o to ide. Aby sme mali halucinácie a prežívali prítomnosť zosnulého so smútkom, s túžbou alebo s bolesťou, musíme najprv zažiť jeho smrť a vedieť, že tento živý obraz sa vzťahuje na mŕtveho človeka. Inak by každá halucinácia a každé videnie mŕtvych mali generovať nové cirkvi vyznávačov, ktorí by zaľudnili svet ďalšími zmŕtvychvstalými. Keby sa to netýkalo takej vážnej veci, a vec viery je veľmi vážna, bolo by možné sa na tom dobre baviť. *„Tieto skúsenosti (so stretnutiami s mŕtvymi) sa často vyskytujú bezprostredne po smrti osoby – ale niekedy k nim dochádza po roku, po troch, desiatich rokoch alebo dokonca neskôr.“* Ehrman nás chce presvedčiť, že videnia s Ježišom boli halucinácie, a že to, o čom dnes hovoria pacienti psychológom, je iba iná verzia zjavení z Nového zákona...

Neuhasiteľná túžba

Rovnako ako mnoho ďalších, aj Američan sa rozhodol opísať, ako k týmto videniam došlo. *„Milovaný učiteľ – ten, kvôli ktorému sa učenici všetkého zriekli a ktorému zasvätili svoj život – im bol náhle brutálne vzatý, verejne ponížený, umučený a ukrižovaný.“* Učenici kvôli tomu pociťovali výčitky svedomia, mali pocit, že zlyhali. Začalo sa im cnieť po stretnutí s Ním. Chceli sa rehabilitovať v Jeho očiach. A tak sa aj stalo. Ich uplakané oči Ho uzreli, ich bijúce srdcia poskočili od radosti. Stačilo uveriť, že je a bol. Videli Ho, prichádzal k nim! *„Jeho prítomnosť ich hlboko dojala a cítili odpustenie.“* Viera v zmŕtvychvstanie sa zrodila práve z tohto nečistého svedomia, z potreby zadosťučinenia, z halucinácií a návštev zosnulého. Avšak – ako vysvetľuje Ehrman – všimnite si, že je to všetko vážne – boli to apokalyptickí Židia a verili, že život po smrti znamená vzkriesenie mŕtvych.

Keď zažili Ježiša po tom, ako tento zomrel, prirodzene pochopili jeho nový život vo svetle svojich vlastných hlboko zakorenených vier. Telesne vstal z mŕtvych. Naozaj veľmi pekné. Autora netrápi ani to, že keby jeho rekonštrukcia bola pravdivá, učenici presvedčení o telesnom vzkriesení Majstra by išli skontrolovať jeho hrob oveľa skôr než po tridsiatich piatich rokoch.

Rovnako si nevšimol, že nikto zo Židov, ktorých poznáme z histórie, neveril, žeby vzkriesenie mohlo nastať uprostred času, a nie až na jeho konci. Áno, niektorí verili v možnosť vzkriesenia mŕtvych a ich návratu do života, ale nie na tom spočívala viera kresťanov. **Ježiš raz a navždy vstal z mŕtvych a už sa nevrátil do života, aby potom zomrel ako naimský mládenec, Jairova dcéra či Lazár.**

Jednoducho viera, ktorú nachádzame v spisoch kresťanov, sa nikdy predtým ani potom nevzťahovala na nijakú inú osobu! Nijaký Žid, tým menej apokalyptický, nebol až taký šialený ako moderní racionalisti, aby veril, že Ježiš, ktorého videl pribitého na kríži a pochovaného, zrazu ožil, telesne vstal z mŕtvych, a pritom by Jeho telo ležalo v hrobe a On by bol akože nažive, avšak iba ako zjavenie. Azda Židia boli ochotní zomrieť iba preto, lebo nedokázali rozlíšiť príznak od skutočnosti?

Chudáci! A toľko museli neskôr vytrpieť! Vďaka tomu však našli východisko zo svojho žiaľu. Výčitky svedomia zmizli. Zmizol pocit rozčarovania. Ježiš bol nažive. A nielen nažive. Na to, že bol príznak, žil celkom solídny a sviežim životom. „*Učeníci, vediac, že Ježiš vstal z mŕtvych a že už nie je medzi nimi, dospeli k záveru, že vystúpil do neba.*“ Nevieť prečo. Veď mohli predpokladať, že sa vybral na výlet do Číny, alebo – keďže zostávame v nadzemských sférach – cestuje v Šeole. Ach nie, zabudol som na kompenzačný zákon! Učeníci mali výčitky, že opustili Ježiša, takže aby Mu to teraz vynahradili, posadili Ho na božský trón vedľa Boha a začali ho uctievať. Počas života Majstra, ktorého opustili vo chvíli skúšky, zlyhali, a tak sa teraz rozhodli dať zo seba všetko. Tak sa na to upáli, že v jednej chvíli sami uverili, že to všetko je naozaj pravda. Napokon máme dojem, že vo svojich hlavách, v hlavách apokalyptických Židov, nerozlišovali medzi realitou a klamom. Žili v duchu a radosti.

Opäť ma najviac udivuje, že americký autor zjavne sám verí tomu, čo napísal – napriek tomu, že ide skutočne o absurdné tézy. Ani psychológia človeka takto nefunguje, ani Židia, hoci apokalyptickí, tomu neverili. Ehrman si však myslel, že touto genealógiou zmŕtvychvstania odpovedal na základnú otázku o pôvode viery v Ježišovo božstvo. „*Spočiatku sa myslelo, že Ježiš bol vyzdvihnutý až pri svojom zmŕtvychvstaní; keď sa však kresťania nad tým hlbšie zamýšľali, začali si myslieť, že počas celého svojho verejného pôsobenia musel byť Božím synom, takže Božím synom sa stal pri krste; keď začali uvažovať ešte intenzívnejšie, dospeli k záveru, že Božím synom vlastne musel byť po celý svoj pozemský život a keďže sa narodil z Panny, v tomto zmysle bol (doslova) Božím synom; a keď o tom premýšľali ešte dlhšie, napokon pochopili, že musel byť Božím synom ešte predtým, než prišiel na svet – a tak vyhlásili, že bol božskou bytosťou, ktorá jestvovala pred stvorením sveta.*“ Hľa, kam až vedie neprekonateľný pocit viny. Celá kresťanská viera teda pramení z výčítiek svedomia a zo snahy o nápravu. Ako som už mnohokrát ukázal, táto historka je v rozpore so všetkým, čo poznáme z dejín.

Z toho napokon musí vyplývať, že aj historická pamäť o Ježišovi, o tom, čím naozaj bol, prešla celkovou zmenou, ktorá mala jeho životu dodať zdanie zázračnosti a božskosti. Preto sa objavili príbehy o zázrakoch, uzdraveniach a vzkrieseniach: keďže učeníci už predtým uverili, že Ježiš vstal z mŕtvych, teraz museli tejto viere prispôbiť svoju pamäť. Museli stvoriť Božieho Syna z Ježiša, apokalyptického Žida. Samozrejme, na konci celej tejto histórie prichádzame k ďalšiemu nezmyslu: Ukazuje sa, že jediné, čo bola pravda, bola Učiteľova smrť, zrada učeníkov a túžba po rehabilitácii. Toto ich nútilo prijať vieru v to, že príznak je živý Ježiš, a potom tomu vhodne prispôbiť spomienky na Jeho život.

Pripomínam, že to všetko nie sú príbehy z bláznov, ale poznámky, úvahy a tézy renomovaného profesora biblických dejín, ktorý je mimochodom považovaný za gurua moderných racionalistov a ateistov! Nevšimol si, že pohľad, ktorý predkladá, je skôr opisom nejakej sekty zavretej v bláznovci, ale nie života kresťanských spoločenstiev, ktoré boli predsa v ustavičnom kontakte s vonkajším svetom. Ak mala byť spomienka na Ježiša prijatá, musela byť dôveryhodná. Psychologický portrét vytvorený podľa Ehrmanovej rekonštrukcie však predpokladá, že išlo o ľudí neschopných odlíšiť realitu od klamu, o bláznov podrobovaných vymývaniu mozgov odmietajúcich rozum a napokon o ľudí, ktorí masochisticky idú na smrť, len aby neprišli o falošné presvedčenie kompenzujúce ich slabosti, že Ježiš žije. Je to obraz sekty bláznov a čudákov, ktorí, hoci boli Židia, tak veľmi chceli vynahradiť svojmu Učiteľovi svoje zlyhanie, že ho stotožnili s Bohom. Stručne povedané: nie je to nijaká racionálna teória, ale hochštaplerstvo.

Nemecký guru

Viem, že mnohé z mojich názorov sa môžu javiť ako prehnané. Niektorí si povedia, že som si našiel obeť v podobe Barta Ehrmana a vybíjam sa na ňom, presnejšie na jeho teórii o pôvode viery v zmŕtvychvstanie. Možno, ako si zdravo zmýšľajúci čitatelia určite všimnú, skutočne nie je bez chýb, ale je nemožné, aby neexistovali iné vedecké spôsoby ako tento problém vyriešiť. V poriadku, nech vystúpia ďalší svedkovia obžaloby. Ako hovorí Písmo, treba dvoch alebo troch svedkov. Preto teraz okrem Ehrmana uvediem druhého autora (opakujem, autora, ktorý je rešpektovaný a uznávaný ako autorita), ktorý rovnako nahlas, a svojho času ešte hlasnejšie, hlásal racionálnu kritiku kresťanstva. Mám na mysli *Gerda Lüdemann*a, profesora dejín Nového zákona v Göttingene, ktorý rovnako ako iní kritici predpokladá, že viera vo vzkriesenie vzišla z kolektívneho pobláznenia, z halucinácií. *„Treba predpokladať, že »objavenie sa viac ako päťsto bratov naraz« bol prípad masovej extázy, ku ktorej došlo na začiatku života komunity.“* Ako k nej došlo? Jednoducho (ako všetky odpovede ateistov, aj táto musí byť jednoduchá). Možno sa niekomu zdalo, že vidí Ježiša, a ostatní podľahli kolektívnej hystérii. No, pretože ak mal niekto videnie, ostatní sa ho báli spochybníť, nie? A keďže sa báli, tak radšej videli to isté, aby „vizionára“ nesklamali. Preto stačilo, vysvetľuje muž, ktorý o sebe tvrdí, že je racionalista, aby zjavenie videl aspoň jeden bývalý Ježišov učeník a ostatní ho potom poslušne nasledovali.

Lüdemann dáva do kontrastu príbeh o Ježišovom zjavení s Tradíciou, ktorá hovorí o prázdnom hrobe – tá je neskoršia a slúži na vyvrátenie obvinení. *„Dôkazy jasne hovoria o tom, že Galilea bola miestom prvých videní.“* Z toho nutne vyplýva, že viera vo vzkriesenie sa zrodila úplne nezávisle od existencie či neexistencie prázdneho hrobu, ktorý musel byť v Jeruzaleme. Ak je to tak, učeníci mohli prijať vieru bez toho, aby vedeli, či je hrob prázdny. Pokiaľ však bola v hrobe mŕtvola, a viera sa napriek tomu zrodila, je veľmi pravdepodobné, že viera je nezávislá od mŕtvol. Na druhej strane to znamená, že pre vieru nebol obsah hrobu dôležitý. A to zase znamená, že sa bezstarostne vznáša v oblakoch, je halucináciou, víziou, zážitkom.

Z toho vyplýva, že buď rozkladajúce sa telo Ježiša ležalo v hrobe, alebo nikto nevedel, kde hrob je, alebo nakoniec, že hrob bol zbytočný, pretože ako tvrdil *John Dominic Crossan*, ďalší špecialista *redukcionista*, Ježišovu mŕtvolu pribitú na kríži zožrali psy a iné nekrofágy (živočíchy živiace sa inými odumretými živočíchmi, či mŕtvymi ľuďmi).

Mechanizmus sebaklamu

Dôsledkom musí byť úplný rozchod s kresťanstvom, ktoré je potom iba formou prchavého psychologického zážitku. Preto všetko, čo sa vydáva za skutočnosť, musí byť v konečnom dôsledku falzifikát, výmysel, konštrukcia, manipulácia. Celá viera vo vzkriesenie, základný kameň Cirkvi a kresťanstva, je podľa Lüdemannu založená na dvoch extatických videniach – na videniach Petra a Pavla. V tomto ohľade sa názory Lüdemannu a Ehrmana vôbec nelíšia. Jeden aj druhý z ničoho konštruujú domnelé halucinácie, vychádzajúc pritom z lacnej, plochej vízie ľudských potrieb. A tak sa podľa Nemca Petrov svet na Veľký piatok zrútil a na Veľkonočnú nedeľu sa znovu zrodil. Lüdemann takmer doslova opakuje Ehrmana: Peter ľutoval, čo sa stalo; aby sme pochopili, čo prežíval, zmieňme sa o opise *„iných trúčliacich, z ktorých mnohí zažívajú stretnutie so svojimi zosnulými blízkymi“*.

Máme teda vysvetlenie: Dramatický pocit straty, uznanie vlastnej viny, ľútosť: To všetko pripravuje pôdu pre „stretnutie“ s Ježišom. Peter to veľmi potreboval. Po tom, čo sa stalo, nemohol vystáť sám seba, nedokázal sa zmieriť so svojím zlyhaním, s Majstrovou porážkou. Videnie Zmŕtvychvstalého bolo určitou formou kompenzácie. *„Peter sa odvážnym, aj keď nevedomým skokom dostal do sveta svojich prianí. V dôsledku toho ‘uvidel’ Ježiša a priviedol ‘ostatných’ učeníkov, aby ho tiež uvideli.“*

Podobné pseudopschoanalytické táraniny majú vysvetliť obrátenie Pavla, ktorý pri prenasledovaní Krista a kresťanov vraj cítil, že kresťanstvo ho čoraz väčšmi priťahuje. Nenávisť a fascinácia sa vzájomne prelínali, až nakoniec to druhé podvedome prevládalo. To, že kresťania hlásali milosrdenstvá, Pavla primälo k tomu, že skončil v ich náručí, zvíťazila v ňom podvedomá túžba po uznaní a ocenení zo strany obetí.

Pavol nemohol akceptovať odpor, a tak sa sám podriadil tým, ktorých prenasledoval. Všetky tieto výsledky a závery sú o ničom, nemajú oporu v textoch a nenájde sa pre ne jediná historickú analógiu. Pritom majú demonštrovať mechanizmus sebaklamu: Peter aj Pavol vraj nedokázali zniesť situáciu, v ktorej sa ocitli a podvedome z nej chceli uniknúť. Každý z nich takto vytvoril víziu vzkrieseného Krista, vďaka ktorej prekonal svoju vnútornú krízu.

Proti ľudskej dôstojnosti

Táto hypotéza musí byť pravdivá, pretože sa vie, že Kristus nevstal z mŕtvych a nemohol vyjsť z hrobu. Rovnako nemohol zasadiť na nebeský trón a kralovať tam obklopený anjelmi, pretože *„naše poznanie vesmíru nepripúšťa takýto obraz nebies“*. Záver, ktorý možno vyvodíť zo všetkých týchto úvah, je jednoznačný: *„Pokiaľ berieme vážne povahu historického poznania a našu ľudskú dôstojnosť, nemôžeme zostať kresťanmi. Pretože Ježiš nevstal z mŕtvych, tí, ktorí mu napriek tomu stále pripisujú tento zastaraný titul zmŕtvychvstalého, klamú sami seba.“* Nič viac nič menej. Jediné, čo môže prekvapiť, je, prečo viera kresťanov tak ľahko a tak často naletí takejto kritike, ktorá sa z nejakého dôvodu chce tváriť ako racionálna? Má to iba jedno vysvetlenie: **zrejme ju už podkopali pochybnosti a hľadanie kompromisných formulácií pre pochopenie zmŕtvychvstania.** Oslabená viera nevydržala nápor ateistov a upadla.

Ježiš úplne zmizol: v lepšom prípade môže byť projekciou pocitov a emócií Jeho učeníkov. Vízia ateistov je čosi desivé. Podľa nej sa kresťanstvo stáva formou organizovaného sebaklamu a historický Ježiš sa stáva obeťou neverných učeníkov a prvého prenasledovateľa, ktorý sa márne pokúšal potlačiť svoje túžby, až kým im nepodľahol, čo viedlo k historickej katastrofe, ktorou bol vznik Kristovho náboženstva. Takže od samého začiatku máme do činenia s hnutím podvodníkov a propagandistov. Ospravedlňuje ich azda len to, že svoje klamstvá šíрили nevedomky. Vyplýva azda z toho, že kresťanstvo treba tolerovať? Nebolo by ho treba skôr úplne vykázať? Noví ateisti dávajú na tieto otázky jednoznačnú odpoveď. Kresťanstvo v modernom svete nemá čo robiť.

*Text je úryvkom z knihy **Kto falšuje Ježiša?** – Odpoveď na obvinenia moderných ateistov, ktorú vydalo krakovské vydavateľstvo Esprit.*

© ® **Všetky práva vyhradené. Zverejnené so súhlasom autora.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/bezmocni-ateisti-zmrtvychvstanie-a-snaha-znicit-vieru-krestanov/>